

Variațiuni pe o temă de
VATER-PUCCINI

RĂZVAN PETRESCU

PINAX

<i>Nota autorului</i>	7
I	
Daniel Cristea-Enache	9
II	
Ema Stere	35
III	
Dia Radu	40
IV	
Ciprian Măceșaru	47
V	
Elena Vlădăreanu	53
VI	
Cristina Firoiu	63
VII	
Sondaj	72
VIII	
Ancheta 1	76
IX	
Dosar	77
X	
Ancheta 2	81

XI	
Mic chestionar	83
XII	
Iolanda Malamen	86
XIII	
Marius Chivu	97
XIV	
Ancheta 3	111
XV	
Ancheta 4	113
XVI	
Ancuța Bălan	115
XVII	
Claudia Moscovici	122
XVIII	
Marius Dobrin	145
XIX	
Valeria Sitaru	156
Teatrul exterminator	236
Mulțumiri	tuturor

I

Daniel Cristea-Enache

LiterNet

Dragă domnule Răzvan Petrescu, multe dintre cronicile dedicate cărților pe care le-ați semnat încep prin a sublinia discreția dvs., în contrast cu gălăgioasa dorință de autoafirmare a altor autori români. Inclusiv în interviuri, vi se pun aceste întrebări: de ce ați ales un low profile, de ce nu ieșiți mai în față, de ce nu vă faceți mai multă reclamă?

În opinia mea, problema e greșit pusă, măcar prin „andrisantul” ei. Scriitorul trebuie să scrie: și o face la masa lui de lucru, iar nu într-o vitrină cu mai multă lumină și expunere, la interfața cu piața. „Market”-area și promovarea literaturii sunt funcții diferite de cea a scrisului, și ele revin altor fișe de post: specialist în marketing, PR, agent literar...

Nu cumva a spune și a tot repeta că Răzvan Petrescu este un scriitor foarte bun, dar prea discret, e și un mod de a deplânge raritatea profesioniștilor în PR și a agenților literari pe piața culturală autohtonă? Ați refuzat consecvent să acordați interviuri, să veniți la emisiuni de radio și TV, să participați la lansări de carte, ale dvs. și ale altora? V-ați izolat într-un turn de fildes?

Multă vreme am crezut că dorința de-a lăsa ceva în urmă, o carte, o pictură, un bust, o nevroză muzicală, este strict apanajul artistului (apanaj, de la pana pălăriei pe care o fluturi decenii după ce-ai dispărut, spre încântarea groparilor și-a îndoliaților ce vin să pună flori altora). Deoarece dorința asta nu-i altceva decât încercarea vibrant-înduioșătoare de-a opune ceva morții, credința că în acest fel o păcălești, că rămâi în zonă și după ce din tine n-au mai rămas decât oasele. Dacă e vorba de Bach, Cehov sau Rembrandt, atunci e adevărat. Dar după apariția blogurilor mi-am dat seama cu creștină deznădejde că *toți* oamenii au aceeași aspirație — nu mă refer aici la acari, contabili și sucubi, care-s ființe normale. Și era firesc, în definitiv tuturor ne e frică de moarte (cu excepția celor amintiți). Așadar, nu numai artiștii vor să intre-n posteritate, ci și milioanele, curând miliardele de hominizi care descriu apusuri de soare pe feisbuc, adăugându-le o frază adâncă ce le va supraviețui timp de milenii, cum ar fi „așa trece și viața noastră“.

Asta apropo de „gălăgioasa dorință“ de autoafirmare a scriitorilor români. Toată lumea face acum gălăgie, pentru că s-a inventat computerul. Etruscii și mormonii ar fi procedat la fel dacă ar fi avut curent electric. Și atâția alții, cu excepția dacilor. Într-adevăr, la scriitori năzuința de-a apuca microfonul pare mai imperioasă, poate pentru că undeva în miezul umed al subconștientului înțeleg că nu-s deloc atât de importanți pe cât ar vrea, ceea ce-i face să se răscoale și mai abitir, să se tăvălească pe tavan, din necesitatea năprasnică de-a demonstra planisferei că sunt o categorie superioară de ființe. Cu cât știi mai mult că nu-i

așa, cu atât mai penibil încearcă s-o dovedească. Discuțiile dintre ei, în care fiecare se declară geniu, sunt un spectacol cu *happy-end* tocmai pentru că geniile sunt neînțelese — ce prezentă e sintagma *geniu neînțeles* în mintea scriitorilor de pretutindeni, inclusiv a celor decorați, premiați, lăudați, pupați de președinți și gospodari, cu tiraje mari, breton și priviri mâhnite, dar conștiente de semnificația lor holbată-n lume.

Până aici am dat a doua explicație la întrebarea „de ce nu ies în față”. Parcă n-aș vrea să fiu la fel ca oamenii abia descriși. Prima explicație este că nici nu mă pricep s-o fac. Nu știu cum și ce trebuie întreprins ca să te catapultezi altfel decât doar prin scris, dar pot ghici, și când ghicesc mă apucă sentimentul țigănesc al ființei în cafea. E romaniada discuțiilor la telefon sau la restaurant sau pe unde-or fi, în piscină nu, că se îneacă omul de cultură, și mai are și clor. Așa că în mod cert ai nevoie de timp pentru a te ocupa de propria-ți mediatizare. Și dacă te duci la serviciu, ca aproape toți scriitorii români, și vrei și să te afirmi pe scenă în rolul principal — de remarcat că autorii vor numai rolul principal, puțini înțeleg că nu există *cel mai bun* în artă —, atunci cred că nu mai dormi, pentru că trebuie să te întâlnești cu indivizii care sunt dispuși să te ajute. Unele întâlniri pot avea caracter erotic, ceea ce nu știu cât e de bine dacă guru-i tot bărbat. Pentru femei nu-i la fel de tragic.

Și presupun că e necesar să dăptăm uși, când nu merge cu vorba caldă, să spargi ferestrele oamenilor de bine și de literatură, să mergi pe acoperișuri și să le arunci cadouri pe horn, să le răpești iubita, să ceri

drept răscumpărare o bursă-n America. Dacă iubita-i urâtică, poate fi și-n Turcia.

Mi-aș face reclamă la televizor, un spot de 30 de secunde în timpul filmului de dragoste nefericită cu țipete, cu mine aruncându-mi cartea în fruntea personajului feminin, că tot e distrus; apoi mi s-ar vedea titlul, mare, în timp ce din *off* se va mormăi ceva despre actinia literară, scăpați de constipație într-un sfert de oră, cât durează s-o citiți, că doar n-o citiți pe toată. Actinia dă un efect net mai bun decât activia, pentru că are orificiul bucal înconjurat de tentacule.

Ați spus că-s discret, cineva a scris chiar „discreție patologică”, ceea ce m-a pus pe gânduri deoarece nu știu dacă sunt din naștere sau am ajuns așa observând ce e-n jur sau pur și simplu mi-e lehamite.

Sigur că un scriitor nu ar trebui să facă nimic altceva decât să scrie (mă rog, ar mai fi o activitate artistică pe care, din pudoare, o trec sub tăcere), și sigur că ar trebui să existe agenți literari care să se ocupe de marketing. După douăzeci și doi de ani încă n-au apărut, sau există câțiva, însă atât de ineficienți, încât e ca și cum s-ar ocupa de altceva, de trafic, de pildă.

Turnul de fildeș. Acolo stăteau unii scriitori înainte de '89, deoarece nu mai suportau socialismul, se izolau ca să poată scrie ori să-și ia medicamentele, că turnul n-avea ferestre. Ironia perfectă e că și azi o existență cu sens ar trebui să se desfășoare în aceeași construcție cilindrică, doar c-ar trebui să fie mai înaltă. Când vezi la ce cote au ajuns impostura, prostia cu buzdugan și banditismul, îți devine clar că n-ai ce căuta în oraș. E o problemă de decență. Chiar dacă te

poate duce direct din turn la balamuc, unde condițiile sunt mai bune. Deși un pic mai abstracte.

În majoritatea paginilor pe care le-ați scris, ca și în răspunsurile pe care le-ați dat în interviuri, aveți o permanentă tensionare ironică a frazei. Porniți „cuminte”, pe un ton rezonabil, într-un regim strict referențial; după care, destul de rapid, rupeți planul și faceți un fel de salt într-un alt tip de discuție, paralelă cu cea pe care o purtați.

În această discuție „colaterală” devenită centrală încap foarte multe: referințe livrești, trasoare parodice, secvențe biografice, impregnate, toate, de o (auto)ironie neagră. Niciodată nu poți să anticipezi modul în care va evolua o pagină a lui Răzvan Petrescu. Dar, pentru Răzvan Petrescu, această continuă dislocare a planului dat nu este întru câtva obositoare? Și nu îndepărtează, ea, masa cititorilor „obișnuiți”, a publicului larg, oferindu-se numai unor lectori rafinați?

E posibil ca, inconștient (așa cum sunt de 41 de ani, pentru că între 7 și 14 ani m-am jucat cu plastilina și fetițe cu codițe, apoi cu lut, la Școala de Arte Plastice, prin urmare am fost doar conștient, ca atunci când am dat un băiețel cu capul de bancă) să scriu așa cum sunt în realitate. Știu că realitatea poate să nu semnifice nimic sau să fie doar o proiecție-n ochii noștri, care, dacă s-ar închide, ar face-o să dispară în neant sau în altă realitate, când eram mic am citit câteva cărți de filosofie pentru adulți care mi-au întunecat pentru totdeauna judecata, ca și realitatea, de-asta scriu astfel, dar să presupunem că pur și simplu povestesc cinstit cu ajutorul alfabetului — onestitatea e-un parametru